

ШКОЛСКИ ЛИСТЬ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а. вр.

БРОЙ 48. У Новоме Саду, 28. Децембра 1859. ГОД. II

Житіе Светогъ Саве Просветителя Србскогъ.

(Продуженъ.)

Св. Сава додао је сада къ трудима калуђерскимъ и подвигъ апостолскій. Он је обишао све краеве србске, свуда проповедао, учіо люде закону Божіем, увоздіо редъ црквений, утврђивао добре, а изкоренъвао невалаље обичаје, подизао многе цркве и намастире, да се свуда слави име Божіе, а покрай намастира безсумнѣ в училишта и болнице заводіо, као што је то у то доба обичай био чинити. Браћа Савина на његову опомену помире се на гробу свога отца и Влкан ніје выше дизао руку на законитогъ краля Стефана. Краљ Стефанъ даде о своме трошку сазидати великолѣпнији намастиръ Жичу. Ђанпут кадъ је Сава дошао био съ братомъ своимъ да види како се жичка црква зида, опази онъ на путу узетога человека, и заплаче се размисливши о слабости човечіој. После се усердно Богу помоли и рекне узетоме: „О имени Господа Иисуса Христа чедо тебъ глаголю, востани и ходи съ всякою крѣпостію.“ — И узетый одма устане и славише Бога. Кадъ се о томе гласъ разнесе, почну доносити светителю са свію страна болестнике и онъ ихъ је исцелявао полагаюћи руке на ны и Бога молећи. Исто тако све болеснике, кое је народъ у Студеницу доносio, исцѣљавао је Сава кодъ гроба св. Симеона мажући ихъ миромъ. Тако је Сава јоштъ као архимандритъ постао утѣха свога народа и земље србске. Сви Србљи одъ краля па до найпростіјега селя-

ка изговору име нѣгово съ найвећимъ поштованѣмъ, и
споминяху нѣгове савете и нѣгову мудру науку.

Кадъ је Сава опазио да люди нѣга хвале и слаге, науми опетъ оставити Србију и повратити се у свою усамљену светогорску ћелію, јеръ онъ избегаваше славу одъ людіј и беше врло кротакъ и смеранъ. Са тужнимъ срдцемъ одпусти кралъ Стефанъ од себе брата свога, кои нѣму и народу при растанку рече: Ако буде Богу угодно, я ћу се опет к вама вратити.

У то доба били су латински народи — Талијани и Французи, — отели од Грка Цариградъ, и око тога радили да Грке, Бугаре и Србе одъ православне вере одврате. Грчкіј царъ Теодоръ Ласкарисъ и патріархъ цариградскій Блаженый Германъ живили су тада у граду Никеи у малой Азіи. Св. Сава због црквенихъ послова отиде у Никеју и походивши тамошнѣга цара и светогъ васељенскогъ патріарха молио је да одреде за Србију једног архиепископа, кои ће са Србскомъ црквомъ, као независачъ архијастиръ управљати. Цар и патріархъ склоне се на то, али само подъ тимъ условијемъ да самъ Сава буде првый архијепископ србскій. Када се св. Сава у Никеји за архијереа рукојолагао, тада је јданъ добродѣтеланъ мужъ видио, како се небеска светлость на нѣга сипла и обузела га тако да је као ватрен изгледао. Посвећенъ св. Саве за архијепископа србског догодило се у години 1222. Патріарх по предлогу Савином издао је писмено дозволенѣ и дао свой благослов да архијепископи србски избирају сабором своих епископа. Тако се св. Сава као архијепископ крене из Никеје у Србију, ал у путу се врне у св. Гору, и поведе са собомъ найдостойнѣ ученике свое да ихъ у Србији постави за епископе. Пре него што ће се изъ св. Горе кренути, молио се окъ топло Богу, да му яви, јели овай путъ по нѣговoj светој вољи. — Ту ноћи яви му се у сну пречиста богојро-

дица, и рекне му: „Устави и иди усрдно на дѣло, за
кое си изабранъ, а немой се колебати двоумљенімъ; връ
све ќе ти ићи на добро.“ Кадъ се Сава пробуди,
захвали Богу и матери божіјој на великој той мило-
сти и крене се на путь у свое мило отачество Ср-
бию. На границы Србіе сретну га сынови краля Сте-
фана, връ самъ Стефанъ беше тада болестанъ. Кадъ
Сава дође метне руке на нѣга и помоли се Богу, а
Стефанъ одма оздрави и съ постелѣ устане.

Садъ се св. Сава почне свойски старати о томъ
како ќе цркву србску уредити. Найпре раздели сву
Србію на дванаестъ владичаскихъ епархија, и свое най-
побожніе ученике постави за епископе. Самъ Сава го-
ворио є сваке недељи и празника поучително слово у
цркви, и често є службу божју служио. У то време
буде жичка црква храмъ вознесенія спасовогъ готова
и освећена. У той найвећој и наилепшој престолной
цркви србской св. Сава свог брата Стефана вѣнича вѣн-
циемъ на краљество србско, помаже га светымъ миром
и заогре царскомъ багреницомъ.* Силный народ из
свію краєва Србіе стекао се био на ову велику свет-
ковину. Св. Сава употреби ову прилику на то да скун-
плѣній народъ, а особито поглавице и старешине сво-
іомъ мудромъ наукомъ на добаръ путь изведе и на-
стави. Сутра данъ после крунисанія држао є онъ на
служби обширну науку о вери и о добри дѣли, одъ
јутра па готово до мрака трајало є то дивно обучава-
ње. Тако є св. Сава три дана узастопце народъ учіо
и световао, и напоследку бесѣду свою съ овымъ мудрымъ
речма савршио: „ни добаръ животъ безъ пра-
ве вере неможе намъ донети користи; нити пакъ пра-
ва вера безъ добрыхъ дѣла неможе насъ довести къ
Богу; треба да є едно съ другимъ саединѣно, да бы

* Огртачъ црвене боје какавъ су само цареви носили, богатъ, зна-
чи пурпур или порфиру. У Србскомъ јзыку одъ тога корена
имамо речъ багра.

быо савршень божій човѣкъ: еръ вера текъ онда спасава, кадъ се любавю помаже.“

Светый Сава є у Србіи млого поганичке обичає укинуо, и съ хришћанскими заменуо, старао се о томе да Србљи свою децу у закону божіемъ воспитаваю; младиће є за чин свештенничкій приправляю, и како свою рођену децу къ себи призывао по онима речма цара Давида. „Придите чада, послушайте мене, страху господню научу васъ!“ И тако помоћу божіом под управомъ два рођена брата архиепископа и цара напредовала є црква и народъ србскій.

Кадъ се краль Стефанъ разболе зажели и онъ по примѣру свога отца у калуђерски чинъ ступити. Сава му испуни желю, покалуђери га кадъ є већ на са-мти быо, и даде му име Симеонъ, а найстарієгъ сына Стефановогъ Радослава на ускрењ, год. 1230 крунише за краля србскогъ.

Пошто є тако св. Сава многа добра народу србскомъ учиніо науми онъ путовати у свету землю, где є пре тога на 1200 година Іисусъ Христосъ Спаситель света живіо и родъ човечіи спасао. У Далмації седне на бродъ и чуванъ промисломъ благога творца срећно приспе у светій градъ Јерусалимъ. Топлимъ сузама оросіо є светитель србскій гробъ господа Іисуса и свету Голготу и съ васелїнскимъ іерусалимскимъ патріархомъ Атанасијемъ одслужио службу божію у цркви вакресенія христовогъ. Учинивши богате прилоге црквама Јерусалимскимъ, походи онъ и друга св. места у околини той; быо є и у Лаври св. Саве освећенога у којој є на 400 година пре тога славный богословъ и сладкопѣвацъ св. Ђоанъ Дамаскинъ живіо. Походіо є светитель нашъ и Назаретъ, и пеняю се на гору Таворску Изъ свете землѣ дође на броду до Никеи, и одатле преко св. горе и Солуна поврати се у Србію.

(Свршиће се.)

*Недельна и свечана***Евангелия и Апостоли.***На свето Богоявленіе.**Евангелие одъ Матфея гл. III. зач. 6.*

Во времѧ оно: Прїиде Іисѹсъ ѿ Галилеи на Йорданъ о Іоаннѣ креститисѧ ѿ него. У онѡ време дође Іисѹсъ изъ Галилеи на Йорданъ ка Іоану да се крести одъ нѣга.

Іоаннъ же возбранѧша єму глагола: азъ требѹ тобою креститисѧ, и ти ли градеши ко мнѹ. А Іоанъ бранѧше му говорећи: я требуемъ тобомъ крестити се (ти треба да мене крстишь), а ти ли долазишъ къ мени.

Щвѣтакъ же Іисѹсъ рече къ немѹ: ѿстави нынѣ тако бо подобаєтъ намъ исполнити всѧкѹ правду. Тогда ѿстави њго. А Іисѹсъ одговори къ нѣму: Остави сада; єръ тако намъ треба испунити сваку правду. Тада оставилъ га; т. е. Іоанъ учини Іисѹсу по воли.

И крестивши Іисѹсъ взиде азъ ѿ води, и се ѿ ѿерзашасѧ єму небеса, и видѣ дѹха Божија сходиша иако голубја, и градища на него. И када се крести Іисѹсъ, изиђе одма изъ воде, и где отворише му се небеса, и виђе Духа Божијега, где силази као голубъ и долази на нѣга.

И се, гласъ съ небесе глагола: Сей єсть сынъ мой возлюбленый о немже азъ благоволихъ И где, гласъ съ неба говорећи: Овай є сынъ мой любезный, кога имамъ у воли. —

Апостолъ къ Титу гл. II. зач 302.

Чадо Тите, иако благодать Божија спасителнаа вскмъ чловекашмъ, наказѹющи насъ, да ѿвергнешасѧ не-

ЧЕСТИА и мирскихъ похотей, цѣломудренш и праведнш и благочестнш по живемъ въ нынѣшии кѣцѣ. — Чадо Тите, явила се благодать Божія спасителна свима людма, коя спасава све люде, учєни наасъ да одбацивши нечестивость (безбожность) и желъ овога света, цѣломудено (чисто поштено), праведно и побожно поживимо у садашнѣмъ вѣку (на овомъ свету).

Ждите блаженнаш ѿупованїа и явленїа слави великиагш Бога и спаса нашегш Іисѹса Христа. Чекаючи блажено упованї (блажену надежду) и явленїа славе великога Бога и спаса нашега Іисѹса Христа.

Иже далг есть себѣ за ны, да избавитъ ны ѿ всакагш беззаконїа и очиститъ себѣ люди избранны, ревнитель добримъ дѣлши. Кои, — Іисѹсь, — дао въ себе за наасъ, да избави наасъ одъ свакога беззакония, и да очисти себи люде избране, ревнителъ добримъ дѣлима, (кои радо чине добра дѣла).

Егда же благодать и чловѣколюбіе твико спаса нашегш Бога! А када се појви благодать (милость доброта), и човѣколюбіе спаса нашегъ Бога.

Не ѿ дѣла праведнихъ, ихже сотворихомъ мы но по скоји егш милости спасе насъ башю паки бытия и шиокленїа Духа святагш. Не за дѣла праведна, коя мы учинисмо, но по својој милости спасе наасъ — Богъ — башомъ (купатиломъ) препорођеня и обновлjenja Духа светога.*)

Егоже излїа на насъ ѿбилнш Іисѹса Христомъ спасителемъ нашимъ. Која Духа светога изли на наасъ Богъ изобилно чрезъ Іисѹса Христа спасителя нашегъ.

Да шправдившеса благодатиј єгш наследници будемо по оупованїю жизни вѣчныя. Да ми оправданы милошћу нѣговомъ, — Божијомъ — по нади нашей, наследници будемо живота вѣчнога.

* Које је то купатило, у коме се мы по духу заново родимо?

У неделю после Богоявления.

Евангелие одь Машея гл. IV. зач. 8.

Во времѧ оно: Слишавъ Іисѹсъ, ѹкѡ Іѡаннъ преданъ бысть; Шиде въ Галилею. У времѧ оно: Чувши Іисѹсъ, да Йоанъ преданъ бы, отиде у Галилею.

И штавль Назаретъ пришедъ кеселисѧ въ Капернаумъ въ поморѣ, въ предѣлѣхъ Завѣшнихъ и Нефталимскихъ. И оставилъ Назаретъ дође и усели се у Капернаумъ у поморѣ на границы Завулонской и Нефталимской.*)

Да сбудется реченное Исаїемъ пророкомъ глаголющими. Да се збуде што рече Исаія пророкъ говорећи.

„Земля Завѣшна и земля Нефталимъ, по ѿмо-
рѣ обонъ поль Йордана. Галілеа языка людіє сѣдаши
ко тмѣ видѣша скѣтъ велий, и сѣдалицима во странѣ
и скѣни смертнѣй, скѣтъ козсіа имъ.“ Земля Заву-
лонова и земля Нефталимова, узъ море (покрай мора)
съ обе стране Йордана, Галилея язичника (странихъ
народа, незнабожаца). Люди, кои седе у тами, види-
ше светлость велику, кои седе на страни и у засѣн-
ки смертной, свѣтлость ће засіяти имъ.“ **)

Шполѣ начата Іисѹсъ проповѣдати и глаголати,
покайтесѧ приближибо сѧ царство небесное. Одъ тада
иоче Іисѹсъ проповѣдати и говорити: Покайтесе, ѡръ
се приближи царство небесно!

Апостолъ къ Ефесцима гл. IV. зач. 224.

Единомѹ комѫждо насъ дадесѧ благодать по мѣ-
рѣ дарованія Христова. Свакоме одъ наасъ даде се bla-
годать по мери дара Христова.

**) Тражити на мапи одъ Палестине Капернаумъ! Какво є туморе?
По чему се назива страна та земљомъ Завулоновомъ и Неф-
талимовомъ?

** Людма, кои живе у мраку незнанія, засіје светлость науке Е-
ванђелске. — Дотле су речи Исаине.

Тѣмже глаголетъ възшедъ на высотѣ, плѣнилъ си
плѣнъ, и даде даиніа члопѣкѡмъ. За то говори —
св. писмо — : Узишаши на висину плѣніо си плѣнъ,
(значи: одржао си побѣду) и дао си дарове людима-
т. е. Ты си се Христе узнео на небо, пошто си сmr
ѣу своюмъ смрть сатрео, и дао си намъ твоє да-
рове.

А еже въиде, что есть, точиc тако и снide преж-
де къ долицѣйшымъ страны земли. А што узије, шта
е, — шта значи друго, — но само да и сије найпре
у найдолицѣ стране земљъ, у найдольня мѣста земљъ.
Другчие: Кадъ се Христосъ узнео на небо, то се по
себи разуме, да є найпре на землю дошао био.

Сшедый, той есть и възшедый прекыше ксѣхъ
небесъ, да исполнытъ всѧческаа. Кои се сишао, то є
онай кои є и узишао выше свію небеса¹, да све ис-
пуни. Христостъ Спаситель кои є настъ ради постао чо-
векомъ, тай истый се и узнео на небо, да нам оту-
да пошлъ светога Духа, и даре св. Духа и да све нас,
кои нѣга вѣруемо, испуни своюмъ милошћу.

И той далъ есть овѣ оубш Апостолы, овѣ же
Пророки, овѣ же благовѣстники, овѣ же пастыри и
учителіи, къ совершенію скатыхъ къ дѣло слѣженія, къ
созиданіе тѣла Христова. И онъ є дао юдне апостоле,
а юдне пророке, а юдне благовѣстнике (проповѣднике
Евангелія), а юдне пастыре и учитель, да они свете
(т. е. у Христа веруюће люде) усаврше, приправе за-
дѣло служеня, на сазиданѣ тѣла Христова. — Хри-
стос є наредio различите служителъ у св. цркви. Та-
ко овде наводе се, *Апостоли*, т. є. непосредно одъ
Христа на проповеданѣ послани мужеви; *Пророци* т.
є. они духомъ светымъ умудрени християнски учительи, кои
имаћаху и даръ прорицанія! *Благовѣстници*, кои научу
Христову по целомъ свету проповедаху; и напослед-

¹) Види, псалмъ 67. стр. 19.

васи и учителни кои управляху са поединимъ црквенымъ общинама и науку Христову у ньима проповедаху. Сви тии служителни за то су наређени да тѣло Христово т. е. свету цркву са достойним члановима назићую, умножавају.

Дондѣже достигнемъ вси въ соединеніе вѣры, и по-
знаніје сына Божіја, въ мѣжа совершенна, въ мѣрѣ воз-
раста исполненія Христова. Докле достигнемо сви у
саединеніи вѣре, и познаванія сына Божијега у мужа са-
вршена у мѣру узраста испуненія Христовога.*

На празникъ Св. Савве Просветителя Србскогъ

Евангелие одѣ Јоанна.

Рече Господь ко пришедшымъ къ немѹ Іудеемъ: Азъ есмъ дверь, мною аще кто внидетъ спасется и внидетъ и изидетъ и пажитъ шврашетъ. Рече Господь къ Юдеима, кои къ нѣму дошли бѣху: Я самъ врата, које кроза ме уђе, спашће се и ућиће и изићиће и пашу ће наћи; — кои мою науку сердцемъ и душомъ прими и по ньой се влада, тай ће спасенъ быти; пашу ће наћи, т. е. наћиће рану душевну.

Татъ не приходитъ разкѣ да оукрадетъ и оуби-
етъ и погубитъ: азъ прїдохъ да животъ имѹтъ и лиши-
ше имѹтъ. Крадљивацъ недолази низашто друго, не-
го да украде, и убиє и погуби (упропасти); а я до-
ђохъ да животъ имаю и да јоштъ выше имаю люди.
— Лажни Пророци, кои себе издаю за посланике Бо-
жіје, гледаю како ће да преваре, обману, оглобе и у-
пропасте люде, они су дакле као и крадљивци и зли
люди, а Спаситель је дошао на светъ и учіо люде да
буду вечито срећни и блажени.

Азъ есмъ пастырь добрый, пастырь добрый дѣ-
шѹ свою полагаетъ за овцы. Я самъ добрый пастир;

* Т. е. докъ подпuno не познамо науку Христову.

www.unclib.ru
пастырь добрый душу свою, — свой животъ, — по-
ложе за овце.

А наемникъ, иже нѣсть пастырь, смѣже несуть
овцы ском, видитъ волка градѣца, и штакаетъ ов-
цы и бѣгаетъ, и волкъ расхититъ ихъ, и распѣдитъ
овцы. А наемникъ, кой ніе пастырь, коме нису овце
своє, види вука где иде и оставля овде и бега, и вукъ
разграби ихъ и разпуди овце.

А наемника бѣжитъ такъ наемника есть и нера-
дитъ ѿ овцахъ. А наемникъ — лажный пастырь —
бѣжи; връ в наемникъ, па немари за овце.

Азъ есмъ пастырь добрый, и знаю моѧ и зна-
ютъ ма моѧ. Я самъ добрый пастырь, и познаемъ моѧ
— овце, — и моѧ овце мене познаю. Я познаемъ до-
бро моѧ ученике, моѧ вѣрне, кой слушаю моѧ речи и
по ныма се владаю, и они познаю мене као найвеће-
га добротвора.

Иможе знаєтъ ма отецъ и азъ знаю отца и дѣ-
шъ мою полагаю ѿ овцы. Као што познае мене
отацъ, и я познаемъ отца, и душу мою, — животъ
моїй, положемъ ѿ овце моѧ.

И ины овцы имамъ, иже несуть ѿ двора сегш:
и тылъ ми подобаетъ привести, и гласъ мой оуслы-
шатъ, и бѣдетъ едино стадо, и единъ пастырь. И дру-
ге овце имадъ, кое нису изъ овога двора — изъ ове-
овчаре, и те ми вали довести, и гласъ мой чуће, и
быће одно стадо и еданъ пастырь, т. є. осимъ Йодея,
имаде и другихъ народа; кой ће научу Христову при-
мити, и сви народи постаће одно стадо, една общти-
на хришћанска, и иматће еднога пастыра, учителя, по-
главара Христа.

Апостолъ къ Ереима гл. VII. и VIII. зачало 318.

Таковъ намъ подобаше архїерей, преподобенъ, не-
злобивъ, безкверненъ, Тѣлченъ ѿ грѣшныхъ, и вышше
небесъ быкъ. Такавъ намъ требаше првосвештеникъ

преподобанъ, — светъ, — незлобанъ, безъ мане, од-
лученъ, одъ грѣшника. и кой е выше небеса био. —
Овде Апостолъ Павле паказуе Израильянима, како е
у старомъ завѣту было много првоевштеника, кои су
сви были люди, и єданъ за другим Богу служили ал
само за време, а нашъ правый и вечитый првоев-
штеникъ, треба да е светъ, безгрешанъ, и узвышенъ
надъ свима створеннымъ тварима, т. е. Богъ.

Иже не имать по всѧ дни ножды, икоже перво-
священници прежде ш своимъ грѣсѣмъ жертвы прино-
сити, потомъ же ш людскихъ: сіе бо сотбори единю,
себе принесъ. Кои нема нужде свакій данъ, као оно пр-
воевштеници (Старога Завѣта) найпре за свое грехе
жертвѣ приносити, па по томъ за людеке; ѿть ово
учини — нашъ првоевштеникъ Христосъ — єдан-
путъ, када себе принесе на жертву; кадъ распетъ бы
и умре на крсту Іисусъ онда принесе себе на жертву
за спасенъ света.

Законъ бо человѣки поставляє первосвященни-
ки, имѹщыа немоћь: слово же клѣтвенное ёже по з-
конѣ, сина во вѣки совершенна. Єръ законъ — Старо-
гага завѣта, Мойсеев, — люде поставля за првоев-
штенике, кои имаю немоћь, слабость, (кои су слаби и
гресима подложни, као и остали люди) а речь клѣ-
твене, што е по закону, после закона, речена, сыне
ва вѣкъ савршена постави за првоевштеника.*

Глака же ш глаголемыхъ: такова имамы перво-
священника, иже сѣде ѿдеснѣю престола величествїю
на небесѣхъ. А главно е у свему што е овде речено
ово: Мы имамо таквога првоевштеника, кои седе съ
десне стране престола величанства — Божіега — на
небесима. Првоевштеникъ нашъ есть самъ Іисус Хри-
стосъ сынъ Божіи, кои е по узнесеню свомъ съ
съ десне стране Бога отца.

* Види речи Божіе о Христу псалмъ 110. стр. 1. 2. 3. 4. 5. —

Святыи слѣжитель и скиній истинній, юже ко-
дрѣзі Господь, а не чловѣкъ. Кои (Іисусъ Христосъ)
есть светиняма служитель и истинитой скинії,* кою
подиже Господъ, а не човѣкъ.

Изясненіе црквиныхъ пѣсама.

На Свешо Богоявленіе.

Троопаръ.

Ео Іорданѣ крецающѧ тѣбѣ Господи, Троическое
поклоненіе. Када си се ты на Іордану кретіо Гос-
поде, появисе, показа се^{поклоненіе**}) св. Троице.

Родителекъ бо гласъ скидѣтелствокаше тѣбѣ коз-
люблѣннаго та сына именѧ: Еръ родителѣвъ гласъ
сведочіо е теби, любезнога те сына именуючи; гласъ
Бога отца сведочіо е теби, тебе е Богъ Отацъ за
свога любезнога Сына припознао. — Ко е Іисуса кр-
стіо? Где е св. Іоаннъ Іисуса крестіо? С' чимъ е Бог
посведеніо да е Іисусъ Христосъ нѣговъ Сынъ? Ка-
кавъ се гласъ с' неба чуо о кріщеню Христовомъ?
Нека покаже вданъ Часловацъ на мапи одъ Палестине
гдѣ е Іорданъ!***)

И дѣхъ ко видѣ голубинѣ изѣстствокаше слокесе оу-
твѣржденіе. И св. Духъ у виду голубіемъ извѣшывао
е, засведеніо е утврђенѣ речи; св. Духъ появіо се над
кріщенымъ Іисусомъ у виду незлобивога голуба, и с'
тымъ е потврдіо речи с' коима е Богъ Отацъ явіо
людма да е Іисусъ Христосъ Нѣговъ милый Сынъ. Ка-

* Скинія, шаторъ у коме беше светиня Израилска. Истина ёки-
нія есть новозавѣтия иерукотворна црква Божія.

**) Поклоненіе е молитва Богу, прославляніе Бога, *Пροσκυνησ*
adoratio, Апѣтуніе.

***) Кадъ Букварци уче Воіорданъ, онда се ово последнѣ пытанѣ
дае Часловицама, ако ихъ у Школи има.

ко се живописує на икони св. Духъ? Зашто у виду голуба?

Иклейся Христе Боже, и міръ проскінѣй слака тѣбѣ.
Христе Боже, кои си се явіо, показао и светъ про-
светіо — люде просветіо — Слава Теби.

Кондакъ.

Івилса еси днесъ вселеній. Явіо си се, показао
си се данаеъ свему свету.

и скѣгъ ткой господи знаменася на насъ и свет-
лость твоя Господе показасе на нама, светлость твоя
Господе Боже сія на нама. Ти си нась просветіо свет-
лошку твогъ св. еванђелія.

ко размѣ поюшихъ та. Кои те у разуму поемо.
Светлость твоя сія на нась, кои тебе познаемо и по-
емо; славимо.

пришелъ еси и івилса еси скѣгъ непристѣпный.
Дошао си Іисусе Христе, и явіо си се, показао си се
Ты кои си светлость коїой се приступити не може,
кои си Богъ правый. Зашто се праздникъ крштения
Христовогъ назива Богоявленіе? Зато што се онда
Божество у сва три лица людма появило. Кадъ дакле
мы имамо праздникъ свете Троице? има л' осимъ Богоявленія юштъ кои праздникъ, кадъ мы у Славу све-
те Троице красне Духовне пѣсме поемо? Како се Дух-
хови другчие зову Србски?*)

Ірмосъ.

Величай дѣшъ юл честнѣйшю горныхъ войнствъ
дѣвъ пречистю Богородицю. Величай, узвеличавай, слав-

*) Пре неколико година у школи ставимъ я пытанѣ дѣци: Кадъ мы славимо праздникъ св. Троице? Една девойчица изъ найот-
мѣніе куће одговори: „На три Јерарха!“ Остало деца нису
ни то знала казати. Я самъ се тада чудіо одговору томъ али
после имао самъ прилику одъ многи наши грађанскогъ реда лю-
діи, то исто чути, и уверити се како је слабачко у нас знанѣ о
вери.

ви душо моя частню одъ горнѣ войске, бѣдъ Анђела',
Дѣву пречисту Богородицу.

Недоумѣтъ всакъ изъикъ благохвалити по достоинству. Не уме, віе кадаръ, ни кои езыкъ Тебе Богородице хвалити као што се достои, како вала.

изъмѣкаетъ же оумъ и премірный пѣтица Богородице, а віе кадаръ ни самъ надсветскій, надприродный умъ пѣвати, славити тебе Богородице.

обаче благамъ сѹчи кѣрѹ прїими, но ты блага будући прими вѣру нашу (у мѣсто похвале).

ибо любокъ кѣси божественню нашѹ ср҃ь ти знаш нашу любавь к' Богу; ты знашъ да мы Бога любимо и почитуемо.

Ты бо хрѣстіана еси представителница. Ербо си ты заступница Христіяна.' Ты се за Христіяне Богу молишъ.

Та величаемъ Тебе, Матеръ Божію, Мы величамо.

(Свршиће се.)

О снаженю памтена у народной школи.

(Продуженъ.)

Будући да је у дѣтета преће срће него разумъ, и будући да за лѣпе, нѣжне и моралне изражасе ничје срће ни разумъ ніе тако удећено као детинѣ: То сви за ученъ на паметъ одређени задатци треба да су религиозно моралногъ и лѣпогъ садржая, и да се у нынѣма наука за валињъ и поштенъ животъ садржи. Збогъ тога је одређено да се на паметъ уче молитве, изречения изъ св. еванђеліја и апостола, изъ книга соломоновихъ и сираховыхъ, избрани псалми, и оне народне пословице, кое за правило живота служити могу. Јоштъ и лепе чисто моралногъ и юначкогъ садржая народне песме валија задавати деци да уче на паметъ. Ту ће баръ и добаръ езыкъ и познаванъ прощ-

лости и любавь к' свему, што е Србину найсветије, при-
 добити. Ученъ молитава, псалмова и главныхъ изре-
 чена изъ св. еванђелія и апостола' добро је да дѣца
 у црквеномъ езыку уче; не само зато што је теже,
 па кадъ се једашутъ запамти дуже и већма у глави
 остане, него и зато што у томъ светомъ езыку, —
 који нје свакидашнији ил' говорнији, али је иначъ нашъ
 и за насть разумљивъ, — свако изреченіе служеће за
 правило живота, много снажније дѣйствује на срдце на-
 шега човека, него кад бы се то исто уговорномъ езыку
 изказало: Само опетъ иште се да се све оно што се
 за ученъ на паметъ даје, дѣци напре разясни и про-
 толкује у онолико, у колико су дѣца схватити и ра-
 зумети кадра. Съ годинама разумеће дѣца и сама под-
 пунно и точно оно што садъ на паметъ уче, ако ихъ
 само у школи освестимо, да се о предмету томъ мы-
 слити може и увѣримо да се доиста у наученомъ на
 паметъ изреченој лепа наука садржи. Ако ову свестъ
 у дѣци непробудимо, онда намъ је свој ученъ на па-
 меть узалудно; онда је бадава што смо ихъ научили
 да рецитирају и само: Отче нашъ. Башъ та околность
 што је памтенъ деци врло снажно и удивљења вредно
 и што је оно у зрелимъ годинама обично слабије, упу-
 ћује настъ на ту мысао да су године младости за уче-
 ње наибоље, и да ихъ за то употребити треба на ску-
 пљање градива (материјала), одъ кога ће ученици наши
 текъ у зрелијемъ узрасту праву ползу уживати. Иску-
 сни учитељи примѣтили су да је ученъ на паметъ
 готово свой деци лако и мило, кадъ се само лѣпо и
 човечно съ ныма поступа, кадъ се частолюблју у ны-
 ма пробуди, када имъ се у колико је већма могуће
 напре разясни оно што се на паметъ научити има; —
 кадъ је метода предавања валина, и кадъ је учитељ за
 посао свой одушевљиње. Само у противномъ случају
 постаје ученъ на паметъ за дѣцу тегобно па и школод-

льво, као што намъ сматранъ старе школе и старогъ
начина предаваня довольно о томе сведочи.

(Свршиће се).

 Г. Ђорђе Райковићъ, учитель у Н. Саду, објавио је не давно свою књигу „школа и животъ, Чланци за младежъ и народъ.“ Књига коя ће имати найманъ 10. штампани табака, стои 50 новчића, а ови се полажу онда, кадъ се књига у руке прими. Одъ сваки осамъ комада дае се гг. скупитељима девети на даръ. Рокъ пренумераціје трае до половине мес. фебруара п. с. 1860.; а имена гг. пренумерантата упућую се или управо на г. автора у Н. Садъ, или — којма је наручније у Франкиратомъ писму на „уредништво школскога листа.“

Овимъ свраћамо позорностъ наше читаје публике на објављену књигу, коя је поглавито наменјена зрелијој и просвештеној младежи и породичномъ кругу. Гг. свештеници, местни школски управитељи, учитељи а и сви родитељи, кои се на ову књигу предброје, читаје у њој чланке, кои и осимъ тога што се одликују вештиномъ слога, кадри су садржаемъ својимъ млађане читаоце заиста изобразити и успѣшно их подстаћи. Истина да су некои чланци, већ одпре у различнимъ часописима, штампани али probatis habilitatis specimina.

ШКОЛСКОГА ЛИСТА

ЗА ГОД. 1859.

Житіе Св. Саве Просветителя Србскогъ.

(Свршетакъ.)

Попито се св. Сава къ духовномъ стаду свомъ повратіо, юштъ єданпутъ обиће онъ србску землю учєши и утврђуюћи люде у закону божијемъ, и завођећи у црквама и намастирима добаръ редъ. Великаша и богатирце световао је, да се неуздају отвећь на свое богатство, него на Бога, и да буду милостиви према сиромашној браћи својој; војнике је учіо да се чувају одъ греха, да друге люде не вређају, да неотимају, него да се задовољи съ онымъ што имъ се даје; а све Срблъ уобиште опоминяо је, да у слоги и любави живе, да не враћају зло за зло, да незавиде и непакосте єданъ другомъ, да чисто живе, да се кају за свое грехе, и да се старају, како бы свакиј данъ све боли и боли постаяли.

У то време краль Радославъ ослаби памећу, и за то св. Сава по жељи народа србскогъ вѣнча на краљевско достојанство Владислава другога сына краля Стефана Првовѣнчанога, а Радославъ нађе утѣху у намастиру и по савету свог стрица покалућери се. (Осимъ Радослава и Владислава имао је Првовѣнчаний краль юшъ два сына Драгослава и Предислава. Драгославъ је по смрти Владислављвой постао краљем србскимъ и познатъ је подъ именомъ Уроша Великогъ, а Предиславъ слѣдуюћи примѣру св. Саве, покалућерио

се и подъ именомъ Саве II. био є на реду трећій Архиепископъ србскій.)

Краль Владислав поштовао є Саву као свога рођеногъ отца, и по нѣговомъ савету оженіо се са кћеромъ бугарскогъ цара Јована Асена. Оба ова владателя србскій и бугарскій живляху у слоги, любави и пріятельству, као што хришћанскимъ царевима пристои, а св. Сава имъ бијаше духовный саветникъ и наставникъ у свакомъ добромъ дѣлу.

Кадъ є св. Сава увидіо, да се побожность у народу србскомъ укоренила, и да Србљи у хришћанской мудрости и у страху господнѣмъ напредую, науми оставити престолъ првосветительскій и јоштъ єданпутъ походити Палестину. Известивши о томе краля и све епископе постави за приемника свога еромонаха Арсенія, мужа праведна, добродѣтельна и мудра, и благословивши нѣга, краља, и цео народъ србскій навезе се на ядранско море. Спочетка є имао путь угоданъ, ал' єдногъ дана подигне се велика буря, дуне противанъ ветаръ, и навуче се густа тама. Сви кои на броду бијаху, изгубе надежду да ће се спасти, и стану свакій часъ очекивати извѣстну пропасть. Сава се крепко и одъ свегъ срца Богу помоли, и где, бури се у єданъ махъ утиша, и бродъ срећно приспе у пристаниште палестинско кодъ града Акре. Ту св. Сава изиђе на свету землю, и прође сва света места, одкуни многе намастире одъ Сарацена (Турака), кои су тамо овладали были, узме благословъ одъ ѕрусламекогъ патріарха Атанасія, и отиде у Александрию, гдје є цркву св. еванђелиста Марка и друге храмове бојкіје походіо. Александријскій патріархъ даде му пратиоце, кои су га водили по свима околнимъ светымъ местима, где су у то доба многи побожни хришћани бога славећи духовно подвизавали се. Св. Сава похо-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

діо є гору Хоривску , и на ньой оно место, где се Бог явіо Мойсею у горећој купини , пеняю се и на врхъ синайске горе, где є Мойсей десетъ божихъ заповести приміо. У Синайском манастиру пробавіо є св. Сана великій постъ, и одатле узлазіо є сваке суботе на врхъ горе Синайске, где в целу ноћ у молитвама и бденію провео , а у неделю у ютру св. литургію одслужіо. Пошто є тако светитель нашъ свое путованѣ по Египту свршіо, поврати се онъ у Єрусалимъ, а одатле отиде у Антіохію где га тамошній васелїнскій патріархъ*) любазно дочека и съ ньиме се о црквенныхъ дѣлима поразговара. Ёштъ є св. Сава обишао и Єрменску землю, и у свима тымъ хришћанским земляма покуповао в много црквенныхъ стварій за србске цркве. На повратку свомъ сврати се и у Цариград а одатле удари преко Бугарске и дође уград Трнов у походе свое пріятелю Јовану Асену краљу бугарском.

У Трнову одслужи св. Сава уочи богоявленія год. 1237 свету литургію , и освети водицу , алъ насико затимъ разболи се. Предвидећи да ће умрети , сазове свое ученике, коисуга на путу у св. землю пратили были, раздели им светинѣ што є са истока понео бью, и завешта да једну половину предаду манастиру Студеници, а другу прво престолной Жичи. Остале сакупљне ствари преда трновскомъ патріарху Јоакиму, да дарива съ ньима православне цркве у Бугарской. Ёш є св. Сава написао писмо у коме благосиля краља србскогъ Владислава и архиепископа Арсенія, и заветовао є, да се то писмо после смрти нѣгове у Србію однесе и краљу и архиепископу преда.

У поноћу у очи 14 януара причести се светитель Сава тѣла и крви Христове и благодарећи Бога пре-

*) Овомъ приликом има се деци казати за четири „вселенска“ патриарха и ньиове столице.

да дух свой у нѣгове руке у 68. години живота сво-
га. Тѣло св. Саве саранѣно буде са великомъ чашку
у трновской цркви светыхъ четрдесетъ мученика, коју
онъ за свога живота сазидао беше.

Кадъ се наврши година дана после смрти Савине, архіепископъ србскій Арсеніе отиде краљу Владиславу и стане му овако говорити: „Срамота је за нању и предъ Богомъ и предъ людма, што смо оставили у туђој земљи тѣло светог отца нашегъ равноапостолногъ учителя, који је поднео многе и неброене труде за нашу србску земљу, и који је њу уредио и развеселио; треба се постарати, да се мошти нѣгове у отаџство пренесу.“ Краљ прими саветъ архіепископовъ и отишавши самъ лично у Бугарску измоли одъ цара Асена те му овай допусти тѣло св. Саве однети у Србију. Ношто се служба божја у цркви светыхъ четрдесетъ мученика сврши, отворе гробъ светитељвъ, и нађу у нѣму тѣло целокуно и неповређено, као да је садъ заспао, и мириш се по свой цркви разносio изъ гроба светитељвогъ.

Са великомъ свечаношћу пренесено буде свето тѣло првога архіепископа и просветитеља србскогъ у Србију. Самъ краљ Владиславъ ишао је предъ ћивотомъ као што је негда царъ Давидъ ишао предъ ћивотомъ божјега завѣта, кадъ га је преносио у Јерусалимъ. — Архіепископъ Арсеніе са епископима, игуманима и са многимъ свештенствомъ изиђе на сусретъ поећи псалме и песме духовне. Тако буде донесено тѣло светога Саве и положено у манастиру Милешеву, који подиже краљ Владиславъ у предѣлу који се зове областъ светога Саве или Херцеговина.

Србски народъ долазио је изъ свију крајева и ода-
вао поштовање свое првомъ просветитељу свомъ, кла-
наюћи се и целивајући мошти нѣгове, и кадъ је доцніје

подъ ярамъ свирѣпыхъ Турака подпао, налазіо є утѣху у беди на гробу дивногъ овогъ божіегъ угодника.

— Све до године 1595 почивало ѡ тѣло св. Саве у манастиру Милешеву. Те године Синанъ паша великий везиръ турскога цара заповеди тѣло св. Саве у Београдъ пренети и тамо га на Врачару спалити даде. Пишу, да кадъ є пламенъ додирну свето тѣло, одъ спалишта па до неба подигао се огњеный стубъ, кои є као дуга различнымъ бояма сіяо.*)

Споменъ св. Саве просветителя слави црква наша на данъ смрти њгове 14 януара, а све србске школе и сви ученици њга призываю и моле му се као покровителю народне просвете. —

О снаженю памтења у народной школи.

(Свршетакъ.)

Дае се примѣтити, да многи учительни неразличную учень на паметь одъ разговора школскогъ у виду пытана и одговора, па ни одъ приповеданя. Тако мислећи, задају лекције изъ катихисиса да ихъ дѣца уче на паметь, и држећи книгу у руци изъ ње шатаю, а кукавна дѣца мораю да одговараю оне речи што на изустъ папагайски научише. Ово є башъ наопако. Катихисисъ є тога ради, да деца наученый символъ вѣре, заповеди и молитве науче разумевати, а неуки и невшти учительни дају га одъ речи до речи на паметь учити, те тако неупутнимъ своимъ начиномъ предаваня учине да се дѣци и наука вере и сама вера омрази. Исто тако дају у некимъ школама приповедке

*) Побожни Београђани заградили су били место где є тело св. Саве спаљено било, и та ѡ ограда постојала све до 1716 год. Мы држимо, да бы време было да Србљи изъ Србије на Врачару подигну великолѣпну цркву у споменъ првог просветитеља србскогъ.

изъ читанке и изъ Школскога Листа на паметь учити, па онда учитель жељећи се уверити зна, л' дѣте приповѣдку, позове га да приповеди ту и ту приповѣдку, а дѣте почне онако и онымъ речма рецитирати како у книзи писано стои.

За малу дѣцу, коя юштъ добро читати неуму, найболѣй є начинъ за ученѣ на паметь онай, што є у Краткомъ Упутству за ученѣ молитава одређенъ Велика дѣца, коя већъ добро читати знаду, добыяю лекціе за ученѣ на паметь. За ныи є найболѣ да читаюћи велегласно, и дѣлѣћи цѣлый задатакъ на згодне одсѣке лекцію свою на паметь уче.

За вештбанъ сећаня врло су добре *игре сећаня*, које се опетъ узъ читанѣ јданпутъ ил' двапутъ сваке неделѣ предузети мораю. Овдѣ учитель задає дѣци да му погађају различита имена ствари, радове и т. д. н. пр. Ко уме изброяти све стаје кућевне; све справе домаће; дедъ погоди и ты юштъ једну? — Иль задати да свако дете погоди по једно име мушко ил' женско; погађати годишње празнике онымъ редомъ како једанъ за другимъ долази; погађати речи сродне; или све радић одъ посјањогъ кудельногъ семена па до готове кошуљ; одъ пресаћене лозе до вина и т. д. О свему овоме налази се за учителѣ упутство у броју 2. овогодишњегъ Школскогъ Листа. Кој се по томе владали буду, имаће и за себе и за децу врло приятну забаву, и за кратко време — за три четири месеца — увериће се, одъ какве су важности те мале игре по вештбану и развијају врло важногъ овогъ умногъ дара сећаня.

В,

Изяснѣніе црквенихъ пѣсама

На Свешто Богоявленіе.

(Свршетакъ).

Стихире на Освѣћеню воде.

Гласъ Господень на водахъ копиетъ глагола: Пріидите, пріимите вси дѣха премудрости, дѣха разума. Дѣха страха Божія, аклшагоса Христы. Гласъ Господній, Божій, на водама вапіе, виче: Одите, примите сви Духа премудрости, духа познаванія, Духа страха Божіега, Христа кои се явіо. Чіи є даръ мудрость, а чіи страхъ Божіи? Колико имамо дарова Духа светогъ? А кое су плодови тыхъ дарова? —

Днесъ кода шкашаєтса вестетко. Данасъ се освѣћує природа вода. Данасъ се вода освѣћує.

и раздѣлаєтса Йорданъ, и дѣли се Йорданъ.

и своихъ водъ козвращаєтъ стри, и своихъ вода враћа течай.

Бладыкъ зра крећаема. Господара гледајући где се крсти. Гледајући где се Господъ крети.

Ико човека на рѣкѣ пришелъ еси Христе Царю. Као човекъ на рѣку Йорданъ дошао си Христе Царе.

И рабское крећеніе пріяти тишиши сѧ Блаже ѿ предтечевѣ рѣкѣ. И служительско — човеческо — крштенѣ примити паштишъ се о Благій Христе Спасителю, одъ претечевыхъ руку. Идешъ да се крстишъ као човекъ одъ светога Јоана. Зашто се св. Јоанъ назива предтеча? —

грѣхъ ради нашихъ чловѣколюбче, ради нашихъ грѣхова, Ты Господе човеколюбче идешъ да се кр-

стишъ. Крштевъ Йоаново было е знаменъ опроштења грѣхова, и юдеи, кои су се каяли одъ своихъ грѣхова, крштавали су се, а Христосъ као безгрешанъ, крестіо се хотећи насъ избавити од наших грехова, и на ма пример дати да се и мы крестимо.

Слава, на освѣћеню воде.

Ко гласъ волио щагаш кај пустыни: оуготовайтє путь Господень. Ко гласу онога, кои ваше, виче, у пустини: поправите путь Господній! Ко е говоріо людма да приправе путь гостодній? — Где е учіо св. Јованъ? Шта е онъ учіо? (види Бичличну повѣсть,) — пришелъ еси Господи зракъ рабій прѣимъ, дошао си Господе обликъ служаски, човечій, — примивши. Као човекъ дошао си ка Јоану.

Крещенїј проса не кѣдай грѣха, просећи крштени, Ты кои не знашъ греха, моліо си да се крстишъ, ты кои си безгрешанъ.

видѣша тѧ води и оубоашасѧ, видише те воде и убоише се тебе.

Трепетенъ бысть предтеча, и козопи глагола, дрктао е предтеча (св. Јованъ) и новика говорећи:

како проскѣтитъ свѣтилникъ свѣтла, како ће свѣтилникъ обасяти свѣтлость.

како рѣкъ положитъ рабъ на владикъ, како ће руку метнути слуга на Господара.

Шклати мене и води Спасе, вземлай міра грѣхъ. Освети мене и воде о Спасителю, кои узимашъ грѣхъ целога свѣта, свю людій.

Садржай

Школскога Листа за годину 1859.

Права четвртъ.

- Брой 1. Плодъ добrogъ воспитанія. I. II. (1). — Разделънъ часова (прод. 5). — Пописъ свакидашни лекция (прод. 8). — Свете Иконе (12). — Поучна забава I. II. (14). — Предплатата (15). —
- Брой 2. Позивъ (17). — Плодъ добrogъ воспитанія. III. IV. (19). — Разделънъ часова (прод. 22). — Пописъ лекция (сврш. 27). — Ютренни часи (31). — Школске књиге. Упразнѣно учит. мѣсто (32).
- Брой 3. Школски закони за учителъ (33) — Плодъ добrogъ воспитанія. V. VI. (34). — Задатци за диктандъ (прод. 371). — Разделънъ часова (сврш. 39). — Подражаванъ достойно (45). — Дописи (45).
- Брой 4. Земля и нѣни делови (49). — Плодъ добrogъ воспитанія VII. VIII. (51). — Школске искрице (54). — Изъ свѣтогъ писма задатци (прод. 55.) — Кои сиромахе надгледа, тай дае Богу у заемъ (58). — Постоянство у вѣри (60). Путникъ (61). — Дописи (62).
- Брой 5. Наука Христіянска и библічна история у народной школи (65). — Плодъ добrogъ воспитанія IX. X. (сврш. 60). — Европа (71). — Преводъ молитава и главныхъ пѣсана на божественой литургії (74). — Сунце залази (79). — Што чини десница, нека незна левица (80). — Дописъ (80).
- Брой 6. Наука Христіянска у нар. школи (сврш. 81). — Европа (сврш. 86.) — Преводъ молитава (прод. 88). — Примери за рачунъ (91). — Светыи Мартинъ милостивый (93). — Ископано благо (94). — Родительи (95). — Дописи (96). — Упразнѣно учит. мѣсто (96).
- Брой 7. Човекъ и нѣгово опредѣленіе I. (97). — Упутство за местне управителъ школа (101). — Преводъ молитава (сврш.

WWW.UNILIB.RS 104). — Задатци за рачунъ (прод. 108). — Старацъ (110).
— Дописи (110).

Брой 8. Човѣкъ и нѣгово опредѣленіе II. III. (113). — О школскому запту (117). — Неколико задатака за рачунъ (прод. 121). — Изборъ стихира изъ Триода (122). — Како треба свете книге читати, и слушати кадъ се читаю (123). — Школске искрице (прод. 124). — Добри пастиръ (126). — Сунце и дуга (128).

Брой 9. Човѣкъ и нѣгово опредѣленіе IV. V. (129). — О школскомъ запту (прод. 133). — Неколико задатака за рачунъ (135). — Неколико прковни песама (137). — Духовный поеть (141). — Мачка, и млади и матери мишъ (142). — Школеке новости (143).

Брой 10. Човѣкъ и нѣгово опредѣленіе VI. (сврш. 145). — О школескомъ запту (сврш. 149). — Задатци за рачунъ (прод. 153). — Изяснѣніе пѣсама и молитава (154). — Свесрдна покорность старіима (158). — Радо бавленъ у храму божиевъ (158). — Напредованъ у мудрости и добродѣтельи (159). — Змінъ речъ (159). — Еленъ и мува (160).

Брой 11. Народный учитель и нѣгово владанъ (161). — Частный крестъ Христовъ (164). — Изяснѣніе пѣсама и молитава (прод. 168). — Светый Фока вртаръ (172). — Великій столь (174). — Дѣчакъ и котарица съ ябукама (175). — Путь пропасти. Во и магарацъ (176).

Брой 12. Икона спасителъва у народной школы (177). — Изяснѣніе пѣсама и молитава (сврш. 181). — Узори и ныхова врѣдность (185). — Ябуцицу преко заграде бацити (187). Броинна таблица на часоказу (188). — Ако Богъ да! (188). — Лавъ и лисица (189). — Мойсие и ягнъ (190). — Дописи (190).

САДРЖАЈ

ШКОЛСКОГА ЛИСТА ЗА 1859 ГОД.

Друга Четвртъ.

Брой 13. О школской молитви 193. Изясненіе црковныхъ пѣсама: 1.) Предваривши утро яже 197, 2.) Аще и во гробъ синшель еси. 200, 3.) Воскресеніе Христово видѣвшее 201. Мудра изреченія Св. Йоанна Златоуст. 203, Приповѣдка: Што Богъ даетъ добро въ 205 Школске новости 206.

Брой 14. О школской молитви (Свршетакъ) 209, Житіе Св. Великомуч. Георгія 211. Изясненіе црков. пѣсама: Яко вѣнчихъ свободитель 215, Воздѣланъ отъ Бога 216, Житіе Св. Евангеліста Марка 218, Мудра изреченія Св. Йоанна Златоуст. 220, Домъ, кои се неможе срушити (припов.) 223, Корали и бисершколька (басна). 223, Мудра изреченія. 224.

Брой 15. Житіе Св. вел. муч. Георгія. (Свршетакъ) 225. Науке Еванђелске 228, Аустрийско царство (изъ Географ.) 229, Закони здравля 232, Деда Милицавъ (Приповѣдка) 233, Дописи изъ Сомбора 238—240.

Брой 16. Народна въ школа кѣи свете цркве 241, Аустрийско царство (продуженї) 246, Добре науке 252, Ласте (изъ природосл. науке) 254. Мудра изреченія 256.

Брой 17. Ученѣ у народной школи оснива се на сматраню 257, Аустрийско царство (продуж.) 262, Чокотъ (изъ исторіе наравне) 265, Водена пара (изъ Физике) 269, Апостолске науке 270.

Брой 18. Ученѣ у народной школи оснива се на сматраню (свршетакъ) 273, Аустрийско царство (свршетакъ) 277, Водена пара (продуженї) 280, Роза, слана и инѣ 281, Толкованѣ Псалма 14. 282, петь приповѣдкѣ 284, 285, 286, 287 и 288.

Брой 19. Познаванѣ детіе природе 289, Еванђелске науке 293, Водена пара. — Магле и облаци 297, Киша, снег и туча 299, Видо-кругъ (Оризонтъ) изъ Географ. 300, Со (изъ наравне исторіе) 302.

Брой 20. Позивъ на предплату Шк. листа 305, Познаванѣ детіе природе (свршетакъ) 306, Термометеръ. (Топлометра изъ Физике) 310,

Барометръ (изъ Физике) 315, Появлѣнія на небу 317. Примеръ за изустный и писменый рачунъ 319.

Брой 21. Позывъ на предплату Шк. Листа 321, Иже на всякое время; толков.) 322, Магнетъ. (изъ Физике.) 325, Електріцитетъ. (изъ Физике) 327, Сунце (изъ Географіе) 331, Звезде (ходеће, стоеће и репате) 332, Коза (изъ наравне Исторіе) 334, Златный попацъ 336.

Брой 22. Позывъ на предплату Шк. Листа 337, Геоподи иже превъятаго твоего Духа 338, Владико Боже Отче Вседржителю 339, Иже въ шестый день же и часъ 340, Боже Госп. силъ 340, Бура (изъ Физике) 343, Телеграфъ 346, Видъ и мицанъ Земль (изъ Географ.) 348.

Брой 23. Изясненіе: Иже въ девятый часъ 353, Владыко Гди Исусе Христе Боже 353, Господи и Владыко живота моего 357, Кукавица (изъ наравне Исторіе) 359, Нека странна растѣнія 362, Єданъ примеръ за изустный рачунъ 364, Пусто острово. (припов.) 366.

Брой 24. Уредништво о Школск. Листу 369, Програмъ школск. Листа 370, Нека странна растѣнія (свршет.) 371, Гвожђе и жива (изъ наравне Истор.) 375, Примери за изустный рачунъ 378, Пусто острово (свршакъ). 380, Извѣстіе уредништва Шк. Л. 384.

САДРЖАЈ

ШКОЛСКОГА ЛИСТА ЗА 1859 ГОД.

ТРЕЋА ЧЕТВРТЬ.

Брой 25. Позивъ Уредништва на Шк. Листъ 385. Програмъ Шк. Листа 386, Како су стояли наши Учителji пре 100 и више година? 387. Слепый мышъ (изъ нар. исторіје) 391, Злато и сребро (изъ нарав. Истор.) 393, Пример за изустный рачунъ 397, Новчане кесе (припов.) 399. Крадљивацъ (припов.) 400.

Брой 26. Конь (изъ природ. наук.) 401, Зміє (изъ наравне истор.) 407, Огреви (изъ нарав. истор.) 411, Примеръ за изустный рачунъ 414, Трои пріятельji (припов.) 415.

Брой 27. Житie Св. Јоанна Златоуста 417, Конь (свршетакъ) 421, Ичеле (изъ наравне истор.) 428, Славуй и гуска. — Вране и крчагъ (басне) 431, Рађаюћe се сунце. (припов.) 432.

Брой 28. Доброчинство Св. Отца Николая 433, Банатъ (изъ Географ.) 434, Бубе (изъ наравне исторіје) 438, Занатъ е веранъ раниjел (припов.) 441, Пришоведке 443, 444, 445, 446, 447, 448.

Брой 29. Велико Славословие (толков.) 449. Палестина (изъ Географ.) 452, Бачка (изъ Географ.) 455, Сремъ (изъ Географ.) 457, Примери за рачунъ 460, Приповедке 462—463 и 464.

Брой 30. Планъ за Историју нашихъ народныхъ школа у Аустрији 465, Народне песме: О човече праведниче: 467, Слави Свешта Србскїй царъ Степане 467, Парна машина (изъ Физике.) 469, Србско Войводство и Тамишкїй Банатъ (изъ Географ.) 471, Славонија (изъ Географ.) 473, Аустрийски народи (этнограф.) 477, Приповедке 478, Примери за рачунъ 479.

Брой 31. Нѣkolико рѣчји о воспит. женскогъ пола 481. Црковне песме: Рождество твоє Бце дѣво 484, Јоакимъ и Анна поношенија 485, Спаси Гди люди твоя 486, Вознеси ся на кресть волею 487, Величай душе моя, пречестный крестъ. 488, Мусић Степанъ. (Народна песма. 489, Војна краина (изъ Географ.) 492, Примери за рачунъ 496.

Брой 32. Нѣкол. рѣчій о воспит. женскогъ пола. (сврш.) 497,
Изясненіе воскресниихъ Троица сви 8. глас. 502. Деоба Якшића:
Месецъ кара: (народ. песма) 508, Сеоба Србскогъ народа 510.

Брой 33. Житіе св. Вел. муч. Димитріа 513, Велика обрѣте въ
бѣдахъ 516, Кровей твоихъ струями: 527, Еванг. и Апостол. Неделя
19. 518. Косовка девойка (народна песм.) 520, Обтока и преобра-
женіе воде (изъ Физике). 523, Примери за рачунъ 524, Васне 526,
Сахраненъ мастила одъ плесни 527, Приуготовљенъ гушчи пера за
писаніе 528, Сахраненъ гвозденихъ пера одъ хрѣа 528.

Брой 34. Житіе Св. кн. Србск. Стефана Штилянов. 529, Еванг. и
Апостоль Нед. 20. 532, Исторія Старогъ Завѣта 534, Срблъ постаю Хри-
стiani 538, Секула и Вила. Шаторъ пеиѣ. (пар. п.) 542, Сунце зађе
за невенъ за гору. (пар. п.) 542, Ѓданъ примеръ за рачунъ 543, Али-
заринско мастило 544.

Брой 35. Житіе Св. кн. Срб. Стеф. Штилянов. (свршет.) 545,
Трапаръ и Кондакъ иѣговъ 548—549, Еванг. и Апостоль Нед. 21.
551, Исторія Стар. Завѣта (продуж.) 553, Дописъ изъ Сомбора. —
Основъ фонда за Шк. Л. 557.

Брой 36. Позывъ на предплату Шк. Листа 561, Житіе Св. Влади-
мира Краля Србск. 562, Еванг. и Апостоль Св. Димитрію 564, Би-
блич. Исторія Стар. Зав. (продуж.) 567, О снагама за теранѣ машина
(изъ Физ.) 571. Светый Петаръ у рай пође. (народна песма) 573, Бла-
жен онай о Господи! (одъ Л. Ненад.) 573, Роса (одъ І. Суботића)
574, Рачунске игре 574.

САДРЖАЈ

ШКОЛСКОГА ЛИСТА ЗА 1859. ГОД.

ЧЕТВРТА ЧЕТВРТЬ.

Брой 37. Житие Св. Владимира краля Србск. (сврш.) 577, Еванг. и Апостолъ у Нед. 22. 579, О покорности 582, Игра съ бояма 585, Справица за погађање времена и погоде 589, Ёдна рачунска игра 591, Чудотворна травица (припов.) 591, Отче нашъ (приповедка) 592.

Брой 38. Ко подиже школу у очима народа? (А. В.) 593, Еванг. и Апост. Нед. 23. 596, Изясненіе Псалма 102. — Благослови душа: 599, Игра съ бояма (продуж.) 603, Загонетна питанія 606, Пословичка питанія 607, Јзыкословне игре 607.

Брой 39. Ко подиже школу и т. д. (изъ Аустр. вѣсти.) 609, Еванг. и Апост. у Нед. 24. 611, Изясненіе Псалма 145. — Хвали душе 614, Игра съ бояма (продуж.) 616, Загонетке (на стихове) 620, Звиждовка (припов. Франкл.) 621, Дописъ изъ Сомбора о Сомб. школ. и учит. 623.

Брой 40. Мисли о школи и Учительма 625, Еванг. и Апост. на Св. Николая 629, Тропаръ и Кондакъ (нѣму) 631—633, Игре съ бояма (свршетакъ) 636. Ёдна Физикална игра 640.

Брой 41. Мисли о школи и Учительма (прод.) 641, Тропаръ и Кондакъ божијни 643—644, Библич. Исторія Новогъ Завѣта 645, Стефанъ Неманя I. Србск. вел. Жупанъ 648, Парамитіе (Лишће и пр.) 653, Соломонова црква (ребусъ) 655, Ёдна Геометрична игра 656.

Брой 42. Мисли о школи и Учительма (прод.) 657, Еванг. и Апостолъ на бадњай данъ 660, Библич. Исторія новогъ завѣта (прод.) 664, Стефанъ Неманя I. Србск. вел. Жуп. (прод.) 666, Парамитіе (Светлость и любавь) 670, Богъ слабе брани (припов.) 671, Ёданъ рачунскій задатакъ 772.

Брой 43. Мисли о школи и Учительма (продуж.) 673, Еванг. и Апост. на Божијъ 675, Библична Исторія Нов. Завѣта (продуж.) 677, Стефанъ Неманя I. Срб. в. Ж. (свршетакъ) 681, Парамитіе (Сунце и Месец) 683, Путь богатству (Франклињъ) 685, Рачунска игра 688.

Брой 44. Мисли о школи и Учительма 689, Еванг. и Апостолъ на Божијъ данъ (26. Дек.) 691, Библична Исторія Нов. Завѣта (прод.)

695, Како је напредовао родъ човечій? 699, Парамитів (Милости чедо)
701, Путь богатству (Свршетакъ) 702, Рачунске игре 704.

WWW.UNILIB.RS

Брой 45. Школскій Листъ (уредништво) 705, Еванг. и Апост.
на Св. Стеф. (27. Дек.) 708, Тропаръ и Кондакъ Св. Стефану 714—
715, Петъ божијни и Вечерни Стихира. (Пріндите возврад.) 710.

Брой 46. Задатакъ народне школе (по Келнеру) 721, Еванг. и
Апостоль на Обрѣзаніе І. Х. 723, Біблічна Історія Нов. Завѣта
(свршет.) 726, Стати стични податци о Србек. нар. школи у Войвод-
ству 929. Парамитів (Створъ човека) 730, Не бежи одъ школе (при-
пов.) 752, Ластине гнѣздо (приповедка) 733. Соломоновъ крѣсть 735,
Єдна рачунска игра (одъ 8.) 736.

Брой 47. Позывъ на пріятель школе 737, Програмъ школскога
Листа 738, Житіе Св. Савве Просвет. Србскогъ 740, Еванг. и Апост.
у Ned. предъ Богоявл. 745, О снаженю памтена у на. школи 747,
Статистични податци о србск. нар. школ. у Войводству (свршетакъ)
749, Парамитів (Вінова лоза) 750, Єдна рачунска игра 752.

Брой 48. Житіе Св. Савве Просв. Србск. (продуж.) 753, Еванг.
и Апостоль на Богоявл. 757, Еванг. и Апостоль у Ned. после Бо-
гоявл. 759, Еванг. и Апостоль на Св. Савву 761, Тропаръ, кондакъ
и Ірмость Богоявл. 764, О снаженю памтена у нар. шк. (продуж.) 766,
Огласъ за книгу Б. Райковића. 768.

Додатакъ къ 48 броју.

Житіе Св. Савве (свршетакъ) 769, О снаженю памтена свр-
шетакъ) 773, Стихире и Слава на св. богојављеніе 775.